

6. Про бюджетну систему України: закон України від 29 червня 1995 р. / Верховна Рада України // Голос України. — 1995. — 18 липня.
7. Про затвердження Формули розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання, субвенцій та коштів, що передаються до державного бюджету) між державним бюджетом та місцевими бюджетами (зі змінами та доповненнями на 27.12.2008 р.): постанова Кабінету Міністрів України від 5.09.2001 № 1195 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1195-2001-%EF>
8. Пронина Л. И. Местное самоуправление в условиях среднесрочного финансового планирования / Л. И. Пронина // Финансы. — 2007. — № 5. — С. 16 – 20.
9. Слухай С. В. Удосконалення формування доходів місцевих бюджетів в Україні / С. В. Слухай, О. В. Гончаренко // Фінанси України. — 2007. — №8. — С. 63 – 72.
10. Старостенко Н. В. Методологія формування міжбюджетних трансфертів / Н. В. Старостенко // Фінанси України. — 2005. — С. 39 – 44.
11. Швець В. Я. Концептуальні підходи до вдосконалення системи міжбюджетних відносин / В. Я. Швець // Фінанси України. — 2005. — № 3. — С. 23 – 31.
12. Шинкаренко Р. В. Ефективний розподіл коштів між державним і місцевим бюджетом / Р. В. Шинкаренко, О. А. Волошина // Економіка і регіон. — 2006. — № 3(10). — С. 27 – 30.

І. Стадник

Проблеми формування доходів місцевих бюджетів

В статті проаналізовано состояние исполнення законодавчих норм относительно выполнения принципов построения бюджетной системы и, как следствие, условий формирования доходов местных бюджетов, сформулировано предложения преодоления проблем формирования фондов денежных средств органов местного самоуправления.

Одержано 16.03.12

УДК 339.543

А.В. Цюпа, ст. гр.ФК-11-М

І.Л. Загреба, доц., канд. ек. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства

В статті визначені особливості наукових підходів щодо визначення сутності понять фінансова стійкість, запропоновано трактування поняття механізм управління фінансовою стійкістю підприємства та визначено основні етапи процесу його формування.

фінансова стійкість, механізм управління фінансовою стійкістю підприємства, інструменти управління фінансовою стійкістю

В сучасних умовах господарювання, особливо за умов фінансової кризи та соціально-політичної нестабільності, перед підприємствами стоїть складна задача забезпечення сталого та ефективного функціонування. Проте, не лише вплив факторів зовнішнього середовища негативно впливає на діяльність підприємств, а й відсутність ефективного механізму управління фінансовою безпекою та забезпечення відповідного рівня фінансової стійкості підприємств, які б могли протистояти постійним змінам в умовах господарювання.

Саме тому достатньо актуальним і своєчасним є завдання дослідження механізму управління фінансовою стійкістю підприємств. Визначення особливостей

формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства відноситься до числа найбільш важливих і актуальних на сьогодні проблем, оскільки недостатність фінансової стійкості може призвести до неплатоспроможності підприємства, а також загрожувати фінансовій безпеці підприємства.

В останніх наукових публікаціях вітчизняні та зарубіжні вчені переважно звертають увагу на вдосконалення методики аналізу й оцінки фінансової стійкості підприємства, на стратегічне управління фінансовою стійкістю. Так, В.З.Бугай пропонує здійснювати оцінку фінансової стійкості підприємства на основі підходу, який включає уточнену методику розрахунку власного оборотного капіталу підприємства та передбачає визначення граничного рівня фінансової стійкості. О.В.Постаногова та Н.В.Борисова розробили модель підвищення запасу фінансової стійкості районних споживчих товариств. На думку А.О.Шенаєва, важливим завданням є дослідження фінансової стійкості в банківській сфері й умов її забезпечення. Проте на сьогодні і досі залишаються актуальними питання своєчасного виявлення позитивних і негативних чинників, які впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства та його конкурентоспроможність, а також формування ефективних систем фінансового планування.

Мета статті полягає у дослідженні поняття «фінансова стійкість підприємства» та визначенні процесу і основних елементів механізму управління фінансовою стійкістю підприємства.

Особливе значення в сучасних умовах повинно приділятися забезпеченню фінансової стійкості на підприємстві, що можливо за умов впровадження стратегічних підходів до управління підприємством. Важливим напрямом сталого функціонування суб'єктів господарювання є розробка дієвого механізму управління фінансовою стійкістю підприємства.

Для формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства, на нашу думку, необхідно дослідити поняття « фінансова стійкість підприємства».

В економічній літературі відсутня єдина думка щодо визначення поняття «фінансова стійкість». Одні вчені характеризують фінансову стійкість як довготривалу платоспроможність. Інші – як раціональну структуру та склад оборотних активів, їх використання. Треті вважають, що вона відображає стабільність діяльності підприємства в довгостроковій перспективі та визначається співвідношенням власних і позикових ресурсів і їх ефективним використанням.

Серед різноманіття визначень фінансової стійкості, запропонованих ученими, можна виділити як розбіжності у тлумаченні сутності даного поняття, так і спільні риси. Деякі автори, зокрема В. В.Бочаров, Л. А.Лахтіонова, Г.М.Лиференко, Г. Г.Старостенко та Н. В.Мірко, розуміють фінансову стійкість як певний стан фінансових ресурсів підприємства, їх розподілу та використання, що забезпечує його ефективний розвиток.

При цьому Г. Г.Старостенко та Н. В.Мірко розрізняють внутрішню, загальну та фінансову стійкість. На їх думку, фінансова стійкість досягається при стабільному перевищенні доходів над витратами, вільному маневруванні грошовими коштами та стійкому економічному зростанні. М. С.Абрютіна та А. В. Грачов поняття «фінансова стійкість» ототожнюють з поняттям «платоспроможність підприємства». М. Я.Коробов вказує на те, що фінансова стійкість підприємства формується, з одного боку, під впливом рентабельності його діяльності, а з іншого боку – під впливом забезпечення підприємства необхідними фінансовими ресурсами.

Г.В.Савицька зазначає: «Фінансова стійкість підприємства – це здатність підприємства функціонувати та розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів та пасивів в мінливому внутрішньому та зовнішньому середовищі, яка гарантує його постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість в межах допустимого рівня

ризик». Тоді механізм управління фінансовою стійкістю підприємства можна визначити як сукупність принципів, методів, заходів та інструментів управління, які застосовуються суб'єктами для забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Процес формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства необхідно розпочати з характеристики його складових, а також визначення послідовності етапів.

Перший етап процесу формування повинен включати в себе визначення об'єктів управління, суб'єктів, які б здійснювали конкретні дії, а також цілей, які переслідують дані суб'єкти. В нашому випадку об'єктами можуть бути діяльність підприємства або його окремого підрозділу, певний виробничий процес, фінансова діяльність, прибуток, фінансові ресурси та інше.

Суб'єктами можуть виступати керівники вищої ланки, фінансові менеджери, фінансові служби і відділи, аналітики. Ціллю є збереження, забезпечення або досягнення певного рівня фінансової стійкості підприємства, за якого підприємство отримувало б прибуток, було рентабельним і платоспроможним.

На другому етапі необхідно оцінити поточний стан та рівень фінансової стійкості, а також виявити та здійснити аналіз чинників, які впливають на об'єкт і на виконання поставлених завдань і цілей.

Оцінка поточного стану та фінансової стійкості підприємства здійснюється на основі різноманітних методів фінансового аналізу. Отримані результати будуть визначати обсяги, глибину та напрями впливу суб'єктів управління на діяльність чи хід роботи підприємства. При визначенні чинників, які впливають на поставлені цілі, необхідно оцінити глибину їх впливу на величину досліджуваних показників.

Найчастіше ці чинники класифікують на внутрішні і зовнішні. Оцінка впливу тих чи інших чинників дозволить визначити слабкі і сильні місця, виявити резерви, а також розробити ефективні управлінські рішення та можливі напрями розвитку.

Наступним кроком у формуванні механізму управління є визначення методів впливу на зазначені раніше чинники. Характерним для цього етапу є застосування інструментарію управління фінансовою стійкістю, вибір якого залежить від можливостей підприємства, виду його діяльності, фінансового стану.

Інструментарій управління фінансовою стійкістю підприємства представляє собою сукупність засобів, методів, важелів, способів здійснення управлінського впливу. Залежно від приналежності чинників до внутрішніх чи зовнішніх розробляється певний набір заходів для нейтралізації загроз та обираються методи, спрямовані на реалізацію цих заходів.

Наступний етап включає розробку стратегії управління фінансовою стійкістю підприємства, тобто визначення цілей, стратегічних напрямів та перспектив розвитку підприємства. На цьому етапі необхідно узгодити цілі розробленої стратегії із стратегією підприємства.

Передостаннім етапом розробки є реалізація стратегії. Для реалізації керівникам необхідно мати набір методик та моделей на основі яких приймати найбільш доцільні рішення.

Успіх реалізації розробленої стратегії підприємства залежить певною мірою від діючої системи контролю. Як частина управлінського контролю стратегічний контроль є процесом вимірювання та оцінки ступеня наближення підприємства до стратегічної цілі.

У системі стратегічного управління контроль здійснюється протягом періоду дії стратегії і за змістом передбачає аналіз та оцінку виконання стратегічних заходів з точки зору відповідності стратегічному плану і ступеня досягнення стратегічних цілей. Тому на заключному етапі необхідно проводити:

1) моніторинг, який включає в себе аналіз та оцінку фінансової стійкості підприємства;

2) визначення досягнутих результатів реалізації стратегії та їх порівняння з встановленим стандартом;

3) коригування стратегії;

4) формування коригуючих заходів.

За результатами аналізу надається інтегральна оцінка діючої стратегії підприємства та виявляються стратегічні проблеми підприємства, ключовий фактор успіху, потенціал у підприємства. За умов відхилення фактичних результатів від стандартів управлінські дії спрямовуються на коригування процесу досягнення цілей.

У разі відсутності відхилень або наявності їх у встановлених межах, коригування процесу реалізації стратегії не є необхідним. Спільним для кожного етапу розробки механізму управління фінансовою стійкістю підприємства є використання інструментів управління фінансовою стійкістю підприємства, тому при розробці схеми механізму управління доцільно було б вказати для кожного етапу процесу управління конкретний набір інструментарію, що може бути використаний.

Таким чином, формування механізму управління фінансовою стійкістю дозволить керівникам використовувати його для забезпечення стабільного функціонування та прогнозування розвитку підприємства в майбутньому.

Отже, за умови удосконалення фінансово-економічного механізму управління діяльністю підприємства стане можливим досягнення довгострокових цілей як самого підприємства, так і держави, а також стабілізація національної економіки та підвищення рівня її конкурентоспроможності на світовому ринку.

Список літератури

1. Артус М. М. Фінансовий механізм в умовах ринкової економіки / М.М. Артус // Фінанси України. – 2005. – №5. – С.54–59.
2. Бугай В. З. Аналіз та оцінка фінансової стійкості підприємства / В.З.Бугай // Держава та регіони. – 2008. – № 1.– С.34–39.
3. Гончаров С. М. Тлумачний словник економіста / С. М. Гончаров, Н.Б. Кушнір. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
4. Гринкевич С. С. Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових перетворень / С. С. Гринкевич, М. А.Михалевич // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – Випуск 18.5. – С.112–115.
5. КоробовМ.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. / М. Я. Коробов. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2002. – 294 с.

А. Цюпа

Формирование механизма управления финансовой стойкостью предприятия

В статье определены особенности научных подходов относительно определения сущности понятий финансовая стойкость, предложена трактовка понятия механизм управления финансовой стойкостью предприятия и определены основные этапы процесса его формирования.

А. Суира

Forming of mechanism of management financial firmness of enterprise

In the article certain features of naykovikh approaches are in relation to determination of essence of concepts financial firmness, interpretation of concept is offered mechanism of management of enterprise financial firmness and certainly basic stages of process of his forming.

Одержано 16.03.12